ҲАР КИМ САВОБ ИШ ҚИЛСИН, ҲАР КУН САВОБ ИШ ҚИЛСИН!

O'ZBEKISTON OQSOQOLLAR KENGASHI "MAHALLA"

MAHALLA

Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «МАҲАЛЛА» жамғармасининг нашри

№ 25 (303) 2002 йил 19 июнь, чоршанба. Газета 1996 йил январь ойидан чиқа бошлаган. Сотувда эркин нархда

Йилимизнинг ўтаётган ярим йили мобайнида республика вилоятларидаги маҳаллаларда қандай ишлар амалга оширилди? Қайси маҳаллалар қай жиҳатлари билан ибратли? Қай бирларида камчиликлар мавжуд? Бошқаларни ўзига эргаштира оладиган илғор маҳаллалар қандай кучларга таяниб иш кўришмоқда?

Таассурот таҳлили

ВОДИЙЛАРНИ КЕЗГАНДА

ФАРҒОНАликлар азал-азалдан ижодкор ва ташаббускор халқ. Истиқлол йилларида энг яхши ташаббус сифатида Фарғона шаҳрида «Маҳалла боғи»нинг бунёд қилиниши мақтовга арзигулик. Ушбу боғ «Маҳалла» жамғармаси Фарғона шаҳар бўлими ихтиёрига берилган. Бундан ташқари, шаҳар аҳлининг уй-жой билан боғлиқ муаммолари маҳаллалар орқали ҳал этилади. Жойларда ўз-ўзини назорат қилиш ишлари намунали йўлга қўйилган. Қуваликларнинг «Ҳамма жойни гулу гулзорга айлантирайлик!» деган шиорини вилоятдаги ҳамма маҳаллалар аҳли қўллаб-қувватлашди. Эндиликда ҳар қарич ердан тежаб-тергаб фойдаланиш ва гулзорлар яратиш асосий вазифалардан бири бўлиб қолди. Ҳар томонлама ўрнак кўрсатаётган маҳаллалар номини фарғоналиклар алоҳида урғу бериб гапиришади. Яқинда Қўқон шаҳридаги Янгиобод маҳалласи (оқсоқоли Умаржон Аҳмедов) «Энг обод маҳалла» республика кўрик-танловида қатнашиб, ғолиблардан бири бўлди. Эришилаётган бундай ютуқлар баробарида камчиликлар ҳам учрайди. «Маҳалла» жамғармаси туман бўлинмаларининг баъзиларида режадаги ишлар учун маблағ йўқ, айримларида эса ҳатто раҳбар ҳам тайинланмаган.

Сўх тумани маҳаллаларида учраётган турли муаммолар ҳанузгача ўз ечимини топмаётир. «Ҳар бир нуқсон ўз вақтида тузатилса, маҳаллалар ҳаётида эътирозга ўрин қолмайди!» дея таъкидланди якуний йиғин сўнгида.

НАМАНГАН гуллар шаҳри деб бежизга айтилмаган. Бу вилоятнинг қайси бурчагида бўлманг, хушбўй ва анвойи гуллар эътиборингизни тортади. Ушбу йилнинг ўтган ойларида шаҳарда ободончилик кунлари эълон қилинди, бунда маҳаллалар фаол қатнашишди. Гулзорларни янада кенгайтириш мақсадида бўш қолган ҳар қарич жойга турфа гуллар кўчатлари экилди.

Ташаббус янгиликларга йўл очади. Наманганликлар кўпгина соҳаларда ташаббускор ва жонкуярдирлар. Норин туманида гиламдўзлик санъати қайта тиклангани ҳамда баъзи туман маҳаллаларига коммунал тўловларни йиғиш бўйича хизмат кўрсатувчи кишилар энг қулай улов-велосипедлар билан таъминланганини фикримизга далил бўла олади. Чортоқ тумани маҳаллаларида барчани қувонтиргулик эзгу ишлар амалга ошириляпти. Косонсойда ҳам худди шундай. Яқинда шу тумандаги Навбаҳор маҳалласи (оқсоқоли Абдусамад Назиров) «Энг обод маҳалла» республика кўрик-танловида ғолиб чиқди.

Ҳар икки вилоятда маҳаллалар иши бўйича ўтказилган якуний йиғинларда Республика Оқсоқоллар кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси бошқарувининг раиси Аъзамжон Гадойбоев иштирок этди. Йиғин сўнгида ногиронлар учун ажратилган хайр-эҳсонлар тарқатилди. Энг яхши маҳаллалар оқсоқоллари совға-саломлар билан тақдирланишди.

Ўз мухбиримиз.

«MAHALLA»-ЎЗИМИЗБОП ГАЗЕТА

Аввало шуни таъкидлаш жоизки, «Mahalla» газетаси саҳифаларида фуқороларнинг ўзини ўзи бошқариш тизимининг тўлақонли фаолияти, оқсоқоллар, хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялари раислари, посбонлару маҳалла жонкуярлари, хуллас маҳалла ишига салгина бўлса-да дахлдор бўлган кишилар фаолияти учун дастуриламал бўладиган ҳужжатлар, танқидий-таҳлилий мулоҳазавий мақолалар доимо бериб борилмоқда.

Бизнингча, айнан шу ҳолат газетанинг фуқороларимиз орасида обрў қозониб, оммовийлашишига сабаб бўлмоқда.

Яқинда шаҳримиздаги барча маҳаллаларнинг оқсоқоллари, котиблари, посбонларнинг сардорлари ҳамда хотин-қизлар билан ишлаш комиссияларининг раислари иштирокида йиғилиш ўтказдик. Кун тартибига «Mahalla» газетасига йилнинг иккинчи ярми учун обуна бўлиш масаласи ҳам қўйилди. Ҳамма бир овоздан иккинчи ярим йил ва келаси йил учун ҳам газетангизга обуна бўлиш истагини билдиришди. Бу борада тегишли тадбирлар режалаштириб олинди.

М.АБДУЛЛАЕВ,
Сурхондарё вилояти Термиз шаҳри ҳокимининг ўринбосари.

Тизимда янгилик

МАҲАЛЛАДА МАОШ ОЛУВЧИЛАР КЎПАЙДИ

Маълумки, ҳар бир маҳаллада хотин-қизлар билан ишлаш комиссияси, унинг раиси бор. Маҳаллачиликда ушбу комиссия аъзолари, айниқса раисининг ташвишу юмушлари оз эмас.

Улар маҳалла ишига шундай фидойилик, жонкуярлик билан ёндошмоқдаларки, натижада жойларда маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш комиссия раисларининг нуфузи, обрўси тобора ошмоқда. Биз пойтахтимиз маҳаллаларида, вилоятларимиздаги маҳаллаларда ҳам бу ҳолатни ўз кўзимиз билан кўрганмиз. Яқинда Тошкент шаҳар ҳокими пойтахт маҳаллалари хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялари раисларига доимий тўланадиган маош белгилаш тўғрисида қарор қабул қилди. Ушбу қарорга биноан Тошкент шаҳридаги мавжуд 444 нафар маҳаллаларда жамоатчилик асосида фаолият юритаётган маҳалла хотин-қизлар билан ишлаш комиссиялари раисларига шу йилнинг июль ойидан бошлаб ойлик маош тўланиши жорий этилади.

Мухбиримиз.

АҲРОРОВЛАР ОИЛАСИ ТУҲФАСИ

Мирзо Улуғбек туманининг Уйғониш маҳалласида беш йилдан бери яхши бир анъана давом этар эди. Ҳар йили ёзги таътил бошиданоқ маҳалла кичкинтойлари дастурхон ёзилиб, тадбир уюштириларди.

- Комилжон хирург, турмуш ўртоғи Дилрабохон эса тадбиркор, - дейди маҳалла оқсоқоли Қиличбек Мустафоев. - Бу йил эса ушбу хайрли тадбир баҳонасида улар яна бир хайрли ишга қўл уришди. Маълумки, кўп қаватли уйларда ташкил этилган маҳалла учун тўйхона жуда зарур. Бизнинг маҳалламизда ҳам катта тўйхона бор, албатта. Лекин тўйхонадан бир мунча узоқроқда жойлашган уйларнинг аҳолиси тўй, тадбир қиладиган бўлса, тўйхона ва уй ўртасида сарсон бўлиб қолишарди. Мана ниҳоят, бир жойда жойлашган уч-тўрт кўп қаватли уйларда истиқомат қилувчи аҳоли учун алоҳида, муҳими ўша ернинг ўзида мўъжазгина тўйхона қурдик. Албатта, Аҳроровлар оиласи бу ишга ҳам бош-қош бўлишди. Бу ердаги илк тадбиримиз кичкинтойларимизнинг анъанавий байрами бўлди.

Мухбиримиз.

Кўчанинг дарди

«ЙЎЛИМИЗНИ СУВ БОСИБДИ, ЎТОЛМАЙМИЗ-О-О...»

Бордию, қўша-қўша тўрхалталарни кўтаришни эплаб-эпламай, икки ёқлама транспорт серқатнов бўлган кўчанинг ўртасига тортилган бетон тўсиққа чиқиб, ундан бир метр баландликдаги темир тўсиққа тирмашаётган одамни кўрсангиз, даставвал хаёлингизга қандай фикр келади?

Албатта бундай «каскадёрча» қаҳрамонликка шаҳд қилган одамларнинг тўсиқ ошиш жараёнида кўйлагу шимлари йиртилганини, тўрхалталардаги мевалари тўкилиб ер билан битта бўлганини, боз устига транспорт гавжум йўлда хавфли ҳолатга сабабчи бўлганини ҳисобга олиб, ҳар қандай одам ҳам «Аҳмоқлик ҳам эви билан-да», дейиши аниқ. 7,8,9 июнь кунларида Қўйлиқ бозори томон йўли тушганлар орасида бу ҳолни кўриб ҳайрон қолганлар анча бўлса керак. Аслида одамларни тайёргина ер ости йўлидан юрмай, ҳаётларини хавф остига қўйиб бўлса ҳам тўсиқ ошишга мажбур қилган ҳолат - Қўйлиқ автовокзалидан деҳқон бозорига ўтувчи ягона ер ости йўлининг тизза баробар сув босгани экан! Қўйлиқ деҳқон бозори шаҳримизнинг энг гавжум бозори ҳисобланади. Бу ерда катта кўприк қурилгач, катта халқа йўлининг у бетидан бу бетига ўтиш учун биттагина ер ости йўли бор эди. Ҳар доимгидан ҳам гавжум бўладиган дам олиш кунлари ана шу ер ости йўлини сув босди-ю, бир неча кун шу ҳолича тураверди! Ўтган шанба куни эса Чорсу бош универмагига бораётиб тўрт томондан келиб, тўрт томонга кетаётган транспортларнинг йўлини кесиб ўтаётган кишининг қандай таҳликага тушишини ўзим ҳам ҳис қилдим. Чунки бу ерда ҳам ер ости йўлини ўтиб бўлмас даражада сув босганди. Яқин-атрофдагиларнинг айтишича, бу ҳолга бир неча кун бўлибди. Қаранг-а, Чорсу меҳмонхонаси, Кўкалдош мадрасаси, Чорсу бош универмаги, Чорсу деҳқон-буюм бозори жойлашган шаҳарнинг энг гавжум жойида ер ости йўли бир неча кунлаб яроқсиз ётса?! Йўлни кесиб ўтувчилар туфайли нечталаб машиналар қаттиқ тормоз берган, ҳайдовчилар йўлни кесиб ўтаётганларни, улар ҳайдовчиларни сўккан, уришган... бир йигит трамвай ҳайдовчиси билан ёқалашиб ҳам кетди. Тўғри, қувур ёрилиши ёки бошқа сабаб билан бундай ҳол рўй бериши мумкин. Лекин бу ҳолатларнинг чораси кўрилмай, бир неча кунлаб ўз ҳолича ётиши ачинарли, ажабланарли эмасми?

Мавлуда ҚОСИМОВА.

2002 йил - Қарияларни қадрлаш йили

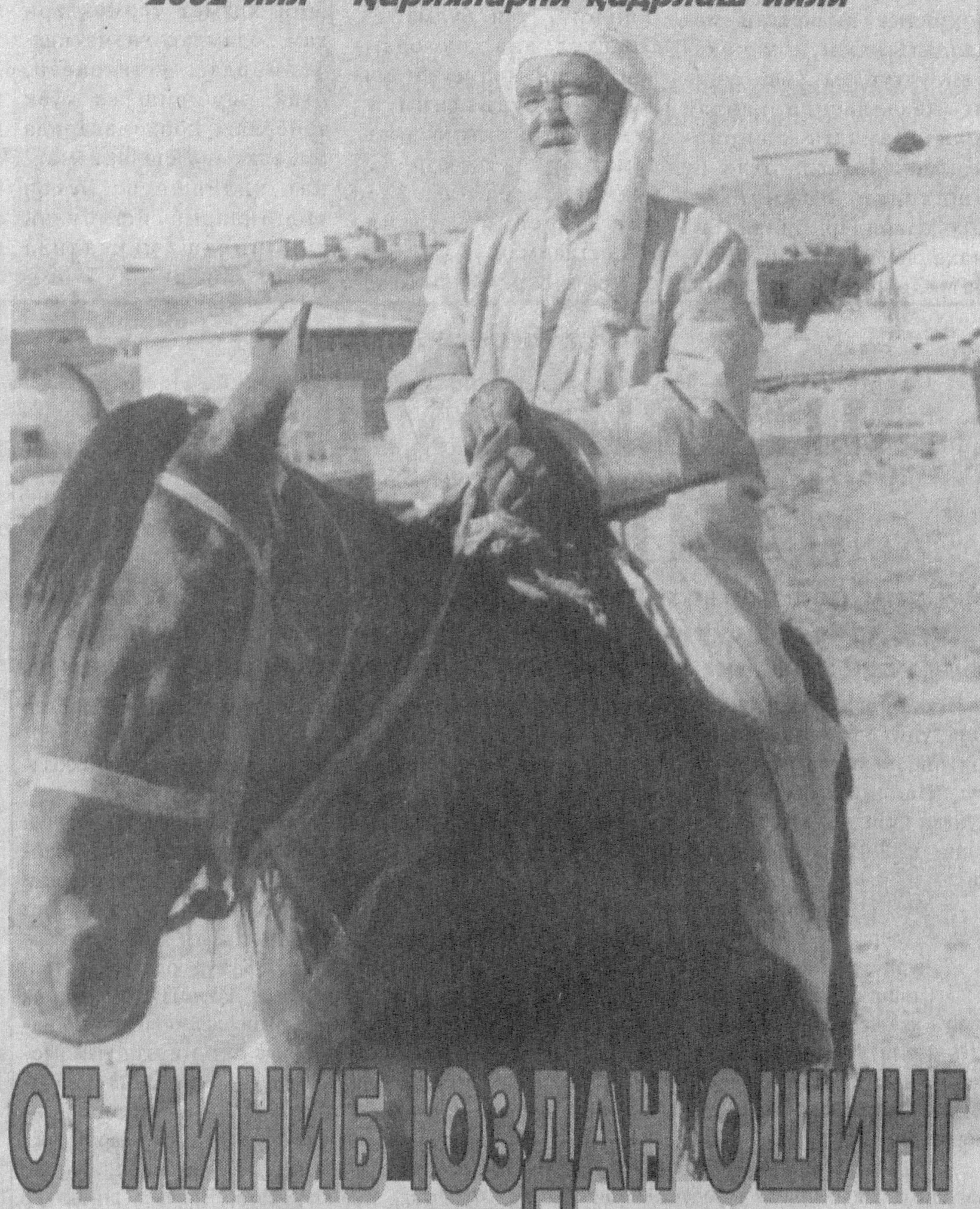

ОТ МИНИБ ЮЗДАН ОШИНГ

Уват ҳожи Нормуродов Қашқадарё вилояти Ғузор тумани «Пачкамар» ширкат хўжалигида яшайди. У бугун 95 ёшдан ошди. Оллоҳ умр берса юз билан ҳам от миниб юзлашсам, деган орзуси бор унинг. Уват бобо илк бор қачон от минганини эслай олмайди. Йўқ, бу қарилик белгиси эмас. Чунки илк бор от минганда ҳам эсини танимаган бола эди. У бир умр от миниб чорвадорлик касбини эъзозлади.

- Давр ўтиб, қанча-қанчалар отдан ҳам тушди, эгардан ҳам тушди,- дейди Уват ҳожи Нормуродов ҳазил аралаш, - биз мана мустақиллик туфайли яна отдамиз.

Ҳожи отанинг бу киноясида аччиқ бир ҳақиқат бор. Отдан ҳам, эгардан ҳам, тушганлар деб, ўша собиқ шўролар тузумини назарда тутаяпти. «Яна отдамиз» degани эса, шу тузум вакилларининг отни қатағон қилганларини эслаяпти. Унинг ҳовлисида ҳамон бир нечта отлар бор. Кўпкари (улоқ)да уларнинг олдига тушадиганлари кам. Фарзандлар ҳам қайси касбда бўлишидан қатъий назар отни севишади.

САНЪАТКОР ҲАМ КЕКСАЯДИ

Оддий мухлис, санъат шайдоси санъаткордан доимо нимани кутиб яшайди? Албатта, санъатни, санъаткорда мавжуд бўлган иқтидорнинг намойишини. Биз ўзимиз мухлиси бўлган, суйган санъаткорларимизнинг санъатидан баҳраманд бўлиб, улардан янги-янги ижролар кутиб юраверамиз, йиллар ўтиб ўша санъаткор телеэкранда кўринмай қолганда эса, «фалончи нега кўринмай қолди экан» дея суриштириб қўямиз. Ваҳоланки, биз санъаткорга бўлган меҳримиз, унинг санъатига бўлган ишқибозлигимиз асносида унинг ҳам ўзимизга монанд инсонлигини, улғайиш, кексайиш ва ниҳоят куч-қувватдан қолиш каби жараёнлар унга ҳам хослигини унутиб қўйган бўламиз. Санъаткор инсон бошқа касб эгаларидан фарқли ўлароқ доимо одамларнинг диққат марказида, мухлисларининг ҳурмат-эътиборида юради. Ўз вақтида санъаткорнинг санъатига мухлислар қандоқ ташна бўлган бўлсалар, йиллар ўтиб ўша санъаткор кексайганда одамлар, мухлислар эътиборига, меҳрига бўлган эҳтиёжи бошқа соҳа кишисиникидан юз чандон ортиқ бўлади.

12 июнь куни - ўзбек рақс мактабининг дарғаси Мукаррама Турғунбоеванинг туғилган куни муносабати билан ўтказилган Хотира кечасида ҳар қандай санъаткор учун кексайганда, куч-қуватдан қолганда унга кўрсатилган эътибор ижодининг гуллаб-яшнаган давридагиа олқишлардек азиз эканига ишонч ҳосил қилдим. Яна шуни ҳам аниқ билдимки, халқ ҳақиқий санъаткорни, унинг ижодини унутмас, эъзозлашдан тўхтамас экан. Ўзбекистон Оқсоқоллар кенгаши, «Маҳалла» жамғармаси томонидан «Баҳор» давлат рақс дастаси ҳамкорлигидан ташкил қилинган бу кечага Мукаррама Турғунбоева билан елкама-елка фаолият кўрсатган рақкосалардан ташқари, кўп йиллар ансамблда чеварлик қилган, ташкилий ишларни бажарган, хуллас, раққоса бўлмасада шу санъат ривожига кўп йиллар камарбаста бўлган кишилар таклиф этилганди. Менимча, совға-саломлар, катта концерт дастури билан сийланган кекса санъаткорлар ҳам ўзларига нисбатан халқ меҳри сўнмаганини қалбдан ҳис этишди.

«Баҳор» рақс дастаси қизларининг устозлари саҳналаштирган, донғи дунёга кетган рақсларни ижро этганларида Галия Измайлова, Розия Каримовадек ўзбек рақс санъати «пир»ларининг кўзларида миннатдорчилик, фахр ифодалари кўринди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, «Баҳор» рақс дастасининг бадиий раҳбари Маъмура Эргашева Мукаррама хоним саҳналаштирган «Тановор» рақсини ижро этганда кечага ташриф буюрган кексаю ёш оёққа қалқди, олқишлар анчагача тинмади. Дарвоқе, Хотира кечасига ташриф буюрганлар орасида ёшлар - талабалар, юқори синф ўқувчилари кўпчиликни ташкил этди. Кўпинча ёшларимизни миллий мусиқамизга, мумтоз санъатимизга беэътиборликда айблаб юрамиз. Кўриниб турибдики, яқинда ёшларга нисбатан бундай эътирозлар билдиришга ҳожат қолмайди.

Мухбиримиз.

ХАЛҚАРО ХАЁТ

САДДАМ ҲУСАЙН НИШОНГА ОЛИНГАН

АҚШ мудофаа вазири Д.Рамсфельднинг сўзларига қараганда, Ироқ президенти Саддам Ҳусайн давлат тепасида бўлар экан жаҳонга хавф солувчи биологик қуролларни тарқатиш хавфи сақланиб қолади. Шу боисдан ҳам Америка ҳукумати ундан қутилиш чораларини изламоқда. Яқинда Саддамни қўлга тушириш учун Ироққа махсус группа юборилган. Группа аъзоларига ҳатто вазият талаб қилса уни жисман йўқ қилиш вазифаси ҳам юклатилган.

КАРЗАЙГА ИШОНЧ БИЛДИРИЛДИ

Афғонистон оқсоқолларининг олий кенгаши баъзи сабабларга кўра, Лойа Жирга бажара олмаган ишни кўп овоз олиб ўтиш даврининг давлат раҳбари этиб сайланган Ҳамид Карзайнинг ўзи амалга оширадиган кўринади. Би-Би-Си берган хабарга кўра, у Афғонистон масаласига бағишланиб ўтказилган Бонн йиғилиши келишувига зид равишда ҳукуматнинг баъзи аъзолари ва вазирларни ўзи тайинлаш ниятида.

ҲАМОН НОТИНЧЛИК

Яқин Шарқда ҳамон нотинчлик ҳукм сурмоқда. АҚШ президенти Ж.Буш Исроил ва Фаластин ўртасидаги можарони тинч йўл билан ҳал қилиш режасини давлатнинг масъул кишилари билан муҳокама қилган. Исроил томони Фаластин билан бўлган 350 километрлик чегарасига тўсиқлар ўрнатмоққа киришди. Шу билан у ўз томонига ўтишга ҳаракат қиладиган кўпорувчилар йўлини тўсмоқчи. Айни чоғда Исроил қўшинлари Ғазо бўсағасидаги бир қанча қишлоққа бостириб кирган.

ЧЕК ҚЎЙИШ ЛОЗИМ

ЮНЕСКО чиқарган ҳисоботга кўра, дунё бўйича ўтган йили 246 млн. нафар вояга етмаган болалар меҳнатидан фойдаланилган. Шулардан 179 миллиони ўзи учун зарарли бўлган соҳаларда ишлатилганлар. Халқаро ташкилот давлат раҳбарларини бундай ҳолатга чек қўйишга чақирган.

РОССИЯ КАРВОНБОШИ

Стокгольм тинчликни ўрганиш институтининг яқинда эълон қилган докладига кўра, Россияда кейинги беш йилликда оддий қуроллар сотиш 6 баробар ортган. Ўтган йили у шу вақтгача бу борада карвонбошилик қилаётган АҚШдан ўзиб кетган. Россия корхоналарида ишлаб чиқилаётган бу турдаги қуролларни асосан Хитой ва Ҳиндистон мамлакатлари сотиб олмоқда.

ЭРОН НОРОЗИ

Германия ҳукумати яқинда Эрон фуқароларига мамлакатга киришлари учун виза беришни чеклаш тўғрисида қарор қабул қилган эди. Шу муносабат билан Эрон ислом республикаси ташқи ишлар вазирлигига Германиянинг шу мамлакатдаги элчиси чақирилиб, унга норозилик хати топширилди. Бу тўғрида Эрон радиоси хабар берди.

Шу соннинг

2-САҲИФАСИДА

** Яхши ишлари, гулзорлари кўп маҳаллалар.*

** Амир Темур дипломатияси.*

** Одамларга меҳри бисёр одамлар...*

3-САҲИФАСИДА

** Муқимий театри биносида Мирумар устанинг қўли бор!*

** «ГУЛИСТОН» гулшанидан...*

** Чақалоқнинг ... «қанот»и бор эди.*

4-САҲИФАСИДА

** Халқ ҳурматидаги ҳофиз.*

**Жаҳон чемпионати «Мўъжизалар майдони»!*

** Мунажжим фақат башорат қилади...*

MAHALLA

Ўзбекистон "МАҲАЛЛА" хайрия жамғармасининг нашри

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00123-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр кўрсаткичи:148

Ҳомий:
«Матбуот тарқатувчи» ҳиссадорлик жамияти

Таҳририят манзили:
Тошкент,
Буюк Турон кўчаси,41-уй

Телефонлар:
Масъул котиб: 136-53-75
Хатлар бўлими: 136-53-75
Қабулхона — 136-53-93.
Тел/Факс: — 133-44-25.

Мақола ва хабарлар мазмуни, факт ва рақамлар учун муаллифлар масъулдирлар.

Маҳалла ишбилармони ТЕЛЕФОННИ ТУЗАТГУВЧИ ТОПИЛДИ

Бир неча йилдан буён телефон узатгич аппаратлар ишлатилмай, бу борада анча қийинчиликларга дуч келинаётганди.

«Самарқанд-телеком» шўъба корхонасининг Жомбой филиали «Ҳақиқат» ширкат хўжалигидаги автомат телефон станцияси ижарачиси Ботир Зокировнинг тадбиркорлиги барчамизни хурсанд қилди. У яроқсиз ҳолга келиб қолган учта телефон узатгич аппаратни яхшилаб таъмирдан чиқарди, уларга керакли қисмлар ўрнатди.

Журият фуқаролар йиғини ҳудудидаги Наймантепа, Журият, Нуш, Йўғонтепа маҳаллаларидаги аҳолилар билан шартнома тузилган ҳолда сим тортилди, сўнг телефон аппаратлари ўрнатилди. Айни пайтда телефон нуқталари сони 150 тага етди.

- Фуқаролар йиғинимиз ҳудудида жойлашган Хўжам Низоматов номли жамоа хўжалигида ҳам бир неча йилдан буён яроқсиз ҳолга келиб ишлатилмай ётган телефон узатгич аппаратларини таъмирдан чиқариб, ишга тушириш учун бор имкониятлардан фойдаланамиз,- дейди Ботир Зокиров.

Хуллас, тадбиркор йигитнинг ҳиммати кўпчиликни мамнун этди. Бу яхши, албатта. Бироқ ҳар бир жамоа хўжалиги ёки ҳар битта маҳаллада Ботир Зокировга ўхшаш ишбилармонлар кўплаб топилади. Демак, бундай кишилар агар хоҳлашса ўзи истиқомат қилаётган жойда аҳолини қийнаётган муаммоларни бемалол ҳал этиб бера оладилар. Истардимки, бизга ёнма-ён яшаётган тадбиркорлар озгина фидойилик кўрсатишиб, яхшиликларга бош бўлишса.

Темур СУЯРОВ.
Самарқанд вилояти Жомбой тумани.

МАҲАЛЛАМИЗДА ГУЗАР БАРПО ЭТИЛДИ

Тошкент шаҳри Ҳамза туманидаги Шароф Рашидов номли маҳаллада ҳам ободонлаштириш юмушларини бажаришга жиддий эътибор берилади. Ёшу кекса борки, ҳеч бири маҳалла юмушидан ўзини четга тортмайди. Маҳалла фидойиларининг саъй-ҳаракатлари билан чиройли гузар барпо этилди. Эндиликда бу гузар маҳалла аҳолисининг яйраб дам оладиган масканига айланди.

Ч.МЕЛИҚЎЗИЕВА.

ҚАРИЯЛАР САЁҲАТДА БЎЛИШДИ

Бир гуруҳ ғузорлик қариялар туман ҳокими Холбобо Бозоровнинг ташаббуси билан Шаҳрисабзга саёҳат қилдилар.

Улар қадимий Оқсарой мажмуасини бориб кўрдилар. Бу бинонинг маҳобати, чиройли нақшлари зиёратчиларда катта таассурот қолдирди. Бундан ташқари зиёратчилар кун давомида гўзал Шаҳрисабзнинг кўплаб тарихий обидаларини томоша қилдилар, ўтганлар руҳига бағишлаб тиловатлар қилдилар.

Саъдулла ЎЛЖАЕВ.

Ҳайдарбек Абдужабборов номли маҳалла ҳақида гап кетса жиззахликлар «Ҳа, ҳалиги тадбиркорнинг маҳалласими? Яхши ишлари кўп-да!» дейишади.

«МАҲАЛЛАМ АҲЛИ ҲЕЧ НАРСАГА ЗОРИҚМАСИН»

дейди суҳбатдошимиз тадбиркор оқсоқол Шуҳрат Ортиқов

Тадбиркор - Шуҳрат Ортиқов, маҳалла фуқаролар йиғини раиси, «Жиззах-Нур» ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи, Жиззах шаҳар Кенгашининг депутати. Ҳали ёш бўлсада, ўзи оқсоқоллик қилаётган маҳаллада яхши ном чиқариб улгурди. Хўш, унинг маҳалласида қандай ишлар амалга оширилмоқда? Маҳалла аҳли бу ишлардан мамнунми? Шу саволлар билан биз маҳалла оқсоқоли Шуҳрат Ортиқовнинг ўзига мурожаат этдик.

- Маҳалламизда уч мингдан ошиқ фуқаро истиқомат қилади. Аслини олганда уч минг одам - уч минг хил феъл-атвор дегани. Ҳар бири билан тил топишишнинг ўзи бўлмайди. Оқсоқол ана шу одамлар билан келишиб ишлаш масъулиятини ўз зиммасига олган экан, демак у тадбиркор ҳам бўлмоғи керак-да. Мен бир нарсани алоҳида таъкидлайман, у ҳам бўлса кишиларни ишга жалб этишдан аввал уларнинг яшаш шароитини, иқтисодини яхшиламоқ лозим. Шу мақсадда кишиларимизни 8 турдаги маҳсулот билан таъминловчи савдо шахобчалари ишини яхши йўлга қўйдик. Маҳаллада маиший хизмат тармоқлари ҳам одамлар хизматида. Таъмирлаш устахонаси, оҳак пишириш ва бўёқ тайёрлаш корхоналарида маҳалламиз ёшлари меҳнат қилишяпти. Бекор қолганларни иш билан таъминлаш мақсадида кичик корхоналар сонини кўпайтириш ниятидамиз. Булардан ташқари, серфарзанд хонадонларда вояга етган 4 йигитнинг никоҳ тўйларини ўтказдик. Байрамлар ва маросимларни ўтказиш учун 300 минг сўм сарфладик. «Агар тадбиркорлар кўпайса, мамлакат ҳам бой-бадавлат бўла боради!» деган эдилар Президентимиз. Бизнинг маҳаллада ҳам эндиликда йигирмага яқин тадбиркор бор. Уларнинг аксарияти чорвачилик билан машғул. Маҳаллада гўшт ва сут маҳсулотлари билан савдо қилувчи дўконлар ишлаб турибди. Ҳар томонлама талабга жавоб берадиган гузар қурилиши ҳам поёнига етмоқда. Маҳаллада яшовчи ҳар бир кексаю ёш ободончилик юмушларига ўз ҳиссаларини қўшишади. Шу йил кўкламда 10 минг туп дарахт кўчатлари ўтқазилди. Ҳашар йўли билан ёғингарчилик туфайли нураган биноларни тикладик.

Менинг ўзим ҳам «Жиззах-Нур» ишлаб чиқариш бошқармаси раҳбариман. Бу идорада 80 дан зиёд киши ишлайди, улар йилига 113 миллион сўмлик ҳажмда иш бажаришади. Ҳар йилги катта байрам тадбирлари ўтказиладиган Сангзаркўл масканини жиҳозлаш, байрам чироқлари ўрнатиш ишлари адо этилади. Яратувчилик ва ободончилик юмушларини бажариш баробарида ёшлар тарбиясига ҳам жиддий эътибор беріляпти. Ҳаёт йўли ёшларга ибрат бўладиган қарияларимиз билан тез-тез учрашувлар ўтказиб борилади. Хуллас, барча соҳада амалга оширилаётган тадбирларимиз замирида «Маҳалла аҳли ҳеч нарсага зориқмасин» деган эзгу мақсад ётади.

Суҳбатни Пардабой ТОЖИБОЕВ ёзиб олди.

Луқма

ХУШМУОМАЛА БЎЛИШ ШАРТ... БЎЛСА-ЧИ

Баъзан иш юзасидан турли идораларга бош суқамиз. Турли хил одамлар билан учрашамиз. Баъзи бир жойларда ишимиз битмаса-да, идора ходимининг мулойим муомаласидан сўнг кўнглимиз тоғдай кўтарилиб уйга қайтамиз. Баъзида эса бунинг тескариси бўлади...

Яқинда зарур юмуш билан Тошкент шаҳар Юнусобод тумани Ички ишлар бўлими паспорт бўлинмасига бордим. Идора қоидалари билан яхши таниш бўлмаганим учунми, кейинроқ мурожаат этишим керак бўлган хонага кириб қолибман. Стол ортида ўтирган хизматчи аёлга тайёрлаган ҳужжатларимни кўрсатиб, энди оғиз очганимни биламан... У қаттиқ-қуруқ сўзлар билан менга яхшигина дакки берди-қўйди. Гангиб қолдим, очиғи. Аввало билмасдан бошқа хонага кириб қолганимни ва икки ойдан кейин келишим кераклигини(?) у секинроқ тушунтирса бўлардику!

Шундан сўнг барча зарур ҳужжатларимни тўлдириб, охиргисини расмийлаштиришга ўтдим. Бу хонадаги хизматчи эркак киши экан. У жуда хушмуомалалик билан менга идора тартибларини бирма-бир айтиб, ишимни тўғрилаб берди. Кейин маълум бўлишича, у Шокир Одилов деган киши экан. «Қанийди, давлат идораларидаги ҳар бир ходим шу инсонга ўхшаш хушмуомала ва босиқ бўлса!» деб ўйладим.

Биз хорижга бориб келган кишилардан кўп маротаба эшитганмиз: идораларда ишлайдиган ҳар бир ходим ҳар қандай вазиятда ҳам ўзгаларга табассум билан муомалада бўларкан! Бу жиҳатдан улардан ибрат олсак арзиркан. Аслида бизнинг аждодларимиз ҳам ҳар ишда ўта босиқ ва хушфеъл бўлишган. Шундай экан, биз қачон муомала маданиятини ўрганамиз? Ҳамма идораларимизда ишга кирувчи ходимлар ўз меҳнат шартномасига «Доимо хушмуомала бўламан!» деган сўзларни ёзиб қўйиши талаб этилса айни муддао бўларди-да! Сиз нима дейсиз?!

Дилором ХУДОЙБЕРГАНОВА.
Тошкент шаҳри.

Фидойиларимиз

МЕҲРИ МЎЛ-КЎЛ МАЙРАМХОН...

Майрам опа дарвозадан ичкари кирмоқчи бўлган ҳам эдики, деворга суяниб йиғлаб турган болага кўзи тушди.
- Кимсан? Бевақт нима қилиб турибсан бу ерда? - деди у.

Боланинг хўрлиги келиб баттар йиғлади. Опа уни бағрига босди. Бошини силаб, юпатди. У оёқяланг эди. Бошида дўпписи йўқ. Иштони қирқ ямоқ. Майрам опанинг кўнгли бузилди. Кўзига ёш олди. Оила аъзолари, қўшнилар бола атрофига тўпланишди.

- Сен бу ерга ким билан келдинг? - сўрашди улар.

У чурқ этмади.

- Онанг олиб келдими?

У «ҳа» дегандек бош ирғади.

- Қани ўзи, қайси томонга кетди? Нега сени бевақт қоронғу кўчада қолдириб кетди экан? - деди Майрам опа. Бола бошқа ҳеч нарса дея олмади.

-Хўш, нима қилдик, - сўз қотди қўшнилардан бири, - кўчада тураверамизми?

- Йўқ. Болани ўзим боқаман, - деди Майрамхон қатъий оҳангда. - Олти фарзандим қаторида ўсиб-унади. Агар ота-онаси чиқиб қолса бир гап бўлар.

Опа болани даст кўтариб уйига олиб кирди. Ювинтирди. Бош-оёқ кийинтирди. Сўнг овқат едирди. Ўғил-қизлари Рустам, Дилфуза, Дилбар, Аваз, Зебиниса, Янгибойлар ҳам янги «укалари» атрофида парвона бўлишди.

- Исминг нима? - сўради оиланинг тўнғич ўғли Рустам.

- Ҳали у гўдак, тили бурро чиқмаган, айтолмайди, - суҳбатга аралашди уларни кузатиб турган Майрам Абдуллаева, - ўзимиз исм қўямиз.

- Бўлмаса, Ўрол деб айтайлик, ойи майлими, - деди Дилфуза.

- Маъқул, маҳалламиздаги Ўрол полвондек бақувват йигит бўлиб етишсин, - унинг фикрини қувватлади онаси. Шу тариқа Ўрол оиланинг еттинчи фарзанди бўлиб қолди. Орадан роппа-роса бир йил ўтгач, Майрам Абдуллаева хонадонида ана шундай воқеа яна такрорланди. Қандайдир аёл уч яшар ўғлини дарвоза олдида қолдириб кетди. Опа бу норасида гўдакни ҳам ўз тарбиясига олди. Уни Алишер деб аташди. Орадан кўп ўтмай, Майрам Абдуллаева ўғил-қизларининг сони тўққизтага етди. Маҳалладаги оилаларнинг бирида боқувчисидан ажралган ўғил болани ҳам у бағрига олган эди. Ҳаким деб ном қўйишди унга. Болалар тарбиясига алоҳида эътибор қаратди. Меҳнатсевар, хушмуомала қилиб ўстирди. Оилада ҳар бировининг ўз ўрни бор.

Майрам опа Абдуллаева эса Қумқўрғонда жамоатчи, тадбиркор аёллардан бири. У кўп йиллар Мираҳмад Қорабоев номли маҳалла фуқаролари йиғинига раҳбарлик қилди. Унинг бошчилигида маҳалла обод бўлди, кўркамлашди. Майрам опа ишлаб чарчамасди. Уйма-уй кириб чиқарди, одамлар ҳолидан, ҳаётидан, руҳиятидан хабардор бўларди. Ҳатто ҳовли жойларнинг тоза-озодалигига ҳам эътибор берарди.

Маҳаллада томорқаларни суғориш учун ариқ қазиб сув чиқариш ташаббускори Майрам Абдуллаеванинг ўзи бўлди. Фуқаролар уни қўллаб-қувватлашди. Натижада иш тез кўзга ташланди. Маҳалладаги янги ариқларда тўлиб сув оқди. Қувур орқали келган ичимлик сув эса тежаб қолинди. Маҳаллада бозорча қуришга ҳам шу аёл бошчилик қилди. Халқ томорқасида етиштирган маҳсулотини орқалаб юрмади. Ўз бозорида сотадиган бўлди. Маҳаллада кам таъминланган оилалар ҳам йўқ эмас эди. Раиса уларни ижтимоий муҳофаза қилиш чораларини кўрди. Файзулла Умаров, Гавҳар Чореваларнинг ҳар бирига уч хонали иккита уй қуриб берилди.У гарчан ҳозир йиғин раиси эмас, аммо саховатпешаликни асло тўхтатгани йўқ.

Майрам опа қўли очиқ, саховатпеша аёл. Пешона тери тўкиб топган маблағини ҳамиша бошқалар билан баҳам кўради. Байрам кунлари етимлар бошини силайди, бева-бечораларга мурувват қўлини чўзади. Ўзи истиқомат қиладиган Мираҳмад Қорабоев номли маҳаллада кам таъминланган оилалардан 12 таси, боқувчисини йўқотган ёлғиз оилалардан 5 таси, ногиронлардан 14 таси доимий равишда унинг қарамоғида. Опа байрамлар арафасида Дўстлик, Улуғбек номли, Нефтчилар маҳалласида истиқомат қилаётган олтмишдан ортиқ ночор оилаларнинг хонадонига совға-саломлар тортиқ этади. Шу боисдан ҳам бу хонадон аҳли дастурхон устида дуога қўл очса, албатта Майрам Абдуллаеванинг номини тилга олади, яратгандан унинг умрини узоқ, давлатини зиёда қилишни сўрайди.

Қумқўрғонлик қалби қайноқ аёлнинг сахийлиги тўғрисида яна бир гап. Дўстлик, Улуғбек, номли Нефтчилар, Мираҳмад Қорабоев номли маҳаллалар ҳудудидаги мактабларнинг аълочи ўқувчилари ҳамда иқтидорли, ўз касбининг фидойиси бўлган ўқитувчилар учун махсус стипендия ташкил этди. Унга ажратилган маблағ ойига 25 минг сўмдан ошади. Майрам Абдуллаева элга, юртга нафим тегсин деган мақсад билан яшайди. Икки қиз узатди, асраб олган фарзандлари билан бирга тўрт ўғил уйлантирди. Ўнга яқин набираларнинг суюкли момоси бўлди.

Майрам опанинг айтишича, яхши кунлар ҳали олдинда. Энг муҳими, у оилага, маҳалласи ва юртига наф келтиряпти.

Омон ШУКУРОВ,
«Mahalla» мухбири.

Баркамол авлод

Маҳаллага кирар экансиз, кўчалари сарамжом, саришта йўл қирғоқларида ва анвойи гуллар очилганини кўриб, қувонасиз.

ГУЛЗОРИ КЎП МАҲАЛЛА

«Янгиобод деганларича бор, исми ҳам ўзига монанд обод жой экан» деган ўйлар ҳаёлингиздан кечади. Бу ерликлар ўз кўча ҳовлиларни ободонлаштириш, йўл ёқаларидаги дарахтларга шакл беришни одатий иш деб билишади, ҳар йили кўкламда бўш қолган жойларни созлаб, турли хил гуллар экишади. Маҳалла ҳаётига оид муаммолар маслаҳат кенгаши ва жамоатчилик асосида ишлайдиган комиссиялар билан бамаслаҳат ҳал этилади. «Энг яхши кўча», «Намунали хонадон»,«Тадбиркор оила» кўрик-танловлари йил давомида ўтказиб борилади, ғолиблар тақдирланади. Яқинда таъмирланган бир нечта оилалар фарзандларининг хатна тўйлари ўтказилди. Уларга 120 минг сўмлик хайрия қилинди. Бу ишда Н.Тошматов, Ҳ.Абдуллаева, М.Бобоев сингари фахрийлар бош қошиб барчага ўрнак бўлишди. Ҳозирда маҳалланинг ҳамма кўчалари, дала шийпонлари олдилари ҳам гулзорга айлантирилган. Ён-атрофни гулу-гулзорга айлантиришда қариялар бош-қошдирлар. Кексалар ҳурматини жойига қўйишга алоҳида эътибор берилади.

Яқинда маҳалла Фарғона водийси бўйлаб қарияларнинг саёҳати уюштирилди. Маҳалла фахрийлари билан улар тарихий жойларни зиёрат қилишди. Бу борада «Водий» ширкат хўжалиги раиси В.Йўлдошев амалий ёрдам кўрсатди. Агарда йўлингиз тушиб қолса, Янгиобод маҳалласига келинг, бу ердаги яхши ишларга бош бўлаётган маҳалла оқсоқоли А.Яҳёев билан мириқиб суҳбатлашсангиз дилингиз яйрайди.

Мўйдин МАТКАРИМОВ.
Наманган вилояти Поп тумани.

Бухоролик зардўз қиз

Балиқчидан хабар

ЧИНОБОДГА ЧИРОЙ АКА-УКАЛАР

Бу маҳалланинг қоқ ўртасида «Уч авлод» монументи бор. Бу ёдгорлик иккинчи жаҳон уруши қурбонларининг хотирасига бунёд этилган бўлиб, шу вақтгача кимсасиз, хароб бир аҳволга келганди.

Яхшилар бор экан, масканлар обод бўлавераркан. Олти ака-ука Турсуновлар мана шундай ишга бош қўшишди. Эл-юрт ичида обрў қозонган Абдумалик ҳожи ота ва Сиёсатхон аяларнинг фарзандлари бўлмиш бу ўғлонлар ёдгорлик ўрнатилган жой атрофини обод қилиб гуллар, дов-дарахтлар экишди. Турли ширинликлар билан савдо қилувчи мавсумий расталар, иссиқ чой ва енгил таомлар тайёрланадиган қаҳвахона эндиликда зиёрат учун келаётганлар хизматида. Бундан ташқари тадбиркор ака-укалар маҳаллаларда бекор қолган ёшларни йиғиб, уларни иш билан таъминладилар.

- Тадбиркор йигитларнинг саъй-ҳаракатлари билан Чинободнинг чиройи янада ошди, - дейди маҳалла фуқаролар йиғини раиси Зокиржон Аҳмедов. - Оқшом тушиши билан бу жойга ўрнатилган катта экранда қизиқарли телекўрсатувлар намойиш этилади. Яна бир тадбиркор Илҳомжон Қобулов эса болажонларимиз учун эллик ўринли кўнгилочар ўйингоҳ барпо этди.

Ҳа, тадбиркорларнинг кўплиги яхши. Агар улар маҳалла ободлигига ҳисса қўшишса янада яхши.

Р.ҚОДИРОВ.

Давлатчилигимизнинг теран томирлари

«ЯХШИЛАРГА-ЯХШИЛИК... ЁМОНЛАРГА...» ЭСА

Амир Темур ўз даврининг энг довюрак саркардаси бўлиш билан бирга, етук дипломатик ва психологик тайёргарликка, маданий савияга эга бўлган инсон эди.

Бундан ташқари соҳибқирон салтанат ичида ва унинг теварагида кечаётган жараёнлар, кишилар хатти-ҳаракатларию кайфиятидан воқиф бўлишни мамлакат бошқарувининг асосий тамойили деб билади: «Ҳар бир диёр аҳолисининг аҳволи, сипоҳу раият кайфиятини, туриш-турмушларини, қилиш-қилмишларини, булур ўрталаридаги алоқаларни ёзиб, менга билдириб туриши учун диёнатли, тўғри қаламли воқеанавислар (ахборнавис-хабарчилар) белгиладим. Бордию нотўғри нарса ёзганлари менга маълум бўлиб қолса, бундай воқеанависларни жазоладим», дейилади унинг «Тузуклар»ида. Бу ерда муҳим бир ҳолнинг гувоҳи бўламизки, бундан бир неча асрлар муқаддам ҳам ахборот олиш ва ундан самарали фойдаланиш давлат сиёсатида ва халқаро алоқаларда муҳим ўрин тутган бўлиб, соҳибқирон ўз амалий фаолиятида бундан унумли фойдалангандир.

Амир Темур давлатчилик сиёсатининг яна бир жиҳати бу бағрикенгликдир. Давлат бошқаруви даражасидаги бағрикенглик биринчидан халқлар ва турли элатларнинг соҳибқирон салтанатига бўлган ишончини мустаҳкамласа, иккинчидан халқаро ва миллатлараро алоқаларнинг ривожланишига, оқибатда маданий, иқтисодий жараёнларнинг тезлашишига олиб келади. Жумладан «Тузуклар»да - «Турку тожик арабу ажамнинг турли тоифа ва қабилалардан бўлган ва менинг паноҳимга кирган кишиларнинг улуғларига ҳурмат кўрсатдим, қолганларини ҳам ўз ҳолига яраша сийладим. Яхшиларга - яхшилик қилдим, ёмонларни эса ўз ёмонликларига топширдим», - деб айтиб ўтилади. Давлат бошқарувининг қонун-қоидалар, тузуклар асосида олиб борилиши Амир Темур салтанати қудратининг олий тамойили эди. Давлат бошқарувида мустаҳкам қонун-қоидаларнинг мавжудлиги унинг яхлитлигини ва дахлсизлигини таъминлашнинг асоси, уни ичдаги ва сиртдаги душманлардан ҳимоялаб турадиган восита эканлиги Амир Темур салтанати мисолида ўз исботини топди.

Амир Темур даврида халқаро сиёсий алоқалар билан бир қаторда халқаро иқтисодий алоқа тизими ҳам изчил ривожланди. Узоқ мамлакатлардан келган саёҳатчилар ва савдогарлар учун мамлакат ҳудудида кўплаб карвонсаройлар, работлар, обод гўшалар қурилди. Ўша даврда жаҳоннинг барча мамлакатларидан келган элчилар ва сайёҳларнинг беҳисоб бўлгани ҳақидаги тарихий манбаалар Мовароуннаҳр ҳаётига қизиқиш бутун дунёда аҳлида жуда кучли бўлганини кўрсатади. Буюк Ипак йўли - халқлараро мулоқот йўлининг қоқ маркази, ҳал қилувчи минтақаси ҳисобланган. Мовароуннаҳрдан чиққан савдогарлар ушбу ўлкада қўли гул ҳунармандлар томонидан тайёрланган нодир ва беқиёс молларни сотиш билан бирга, мамлакат қудратини ўзга эллар ичида кўз-кўз қилганлар. Шунингдек, савдогарлар томонидан мамлакатга ҳам турли моллар келтирилган. Умуман, бу жараёнлар Амир Темур давлатининг дунёвий қудратини янада оширган.

Амир Темурнинг сиёсатчи, давлат бошқарувчиси сифатидаги фаолияти орқали мамлакатлараро мустаҳкам дўстона алоқа ўрнатиш, Шарқ ва Ғарб ўртасидаги ҳамкорлик, давлатлараро иқтисодий ва сиёсий алоқаларни ўрнатиш масаласи бундан юз йиллар олдин ҳам долзарб бўлганлигини, авлодларимизнинг сиёсий фаолиятини кўрамиз.

Амир Темур ўз салтанатида, қадами етган ўлкаларда тинчлик, ободончилик, барқарорлик ва инсон манфаатлари учун оламшумул хизматлар қилди. «Ҳар мамлакатда адолат эшигини очдим, зулму ситам йўлини тўсдим» дейилади унинг «Тузуклари»да. Инсон манфаатларини олдинги ўринга қўйилиши соҳибқирон Амир Темур даврида ҳам етакчи ўрин тутиб, бу ҳолат бугунги юртдошларимиз, хусусан, Юртбошимиз фаолиятига ҳам хослиги халқимизнинг асл инсоний фазилатларини намоён этади.

Акбар САИДҚОСИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси тингловчиси.

«ГУЛИСТОН»НИНГ ЯНГИ ҚИЁФАСИ, МАЗМУНИ

Одатда ўқувчи журнал ёки газетанинг янги сонини қўлга олиши билан дарров варақлаб чиқади. Шундан кейингина уни ўзига маъқул бўлган саҳифадан бошлаб ўқий бошлайди. Сиз кечагина нашрдан чиққан «Гулистон» журналини варақлаётиб, сал ўзгачароқ ҳолатга тушасиз. Унинг илк саҳифалариёқ кўзга ўтдек босилгувчи суръат ва мақолалар, иштиёқ билан қабул қилинадиган ранг-баранг мавзулар тобора диққатингизни тортаверади. Ўтмишдан то бугунгача бўлган давраларга оид қизиқарли маълумотлар, ҳали сиёҳи қуримаган бадиий жамламалар, ҳар соҳа, ҳар ёшдагилар учун зарур бўладиган маслаҳату йўл-йўриқлар, ҳамма-ҳаммаси бор. Беихтиёр анча йиллар бурун кўпчиликка суюмли, барча хонадонларга қадрдон бўлган, ҳар битта сонини журналхонлар талашиб ўқийдиган «Гулистон»нинг қиёфаси ёдингизга тушади. Қўлингиздаги журнал эса илгаригисидан кескин фарқли, яъни унда янги давр руҳи - мустақиллик бор бўйи билан акс этиб турибди! Ўқиган сайин бугуннинг нафасини ҳис этиб яйрайсиз, кўнглингиз қаърида энг тоза туйғулар қайта уйғонади, ўзбекона шуурни, журъат ва ишончни туясиз. Шу ўринда бу журнални Истиқлол «Гулистон»и дейиш ҳам мумкин.

Сиз қуйида «Гулистон» (2002-2) да чоп этилган тарихимизга оид мақоладан парча ўқийсиз.

Нашрларимиз

ТУРКИСТОН АЁЛ ҚЎРБОШИЛАРИ ҚИСМАТИ

Сўнгги 15 йиллик изланишлар натижасида Туркистонда 1920 йилларда 3 та аёл қўрбоши ва 2 та полвон аёл ўтганлиги аниқланди.

Архив манбаларининг гувоҳлик беришича, Фарғона водийсидаги ватанпарварлар сафида ўзбек ва қирғиз аёлларидан чиққан қўрбошилар ҳам бор эди. Хусусан, Муҳиддинбекнинг онаси ва Шакархон қўрбоши (? - 1921) бошчилик қилган гуруҳлар шўро босқинчилари юрагига даҳшат солган.

Муҳиддинбекнинг ўлимидан кейин унинг онаси (афсуски, бирламчи манбада бу жасур аёлнинг исми кўрсатилмаган) ўғлидан қолган ҳарбий гуруҳга бошчилик қилган ва Ўш уездида қизил аскарларга қарши мардоновор курашган (Ўзбекистон МДА, 25-фонд, 2-рўйхат, 38-иш, 4-в).

Муҳиддинбек 45 ёшида ўлдирилганлигини инобатга оладиган бўлсак, бу пайтда унинг онаси тахминан 65-70 ёшларда бўлган. Унинг жасоратига қизил армия қўмондонлари ҳам тан берган. Афсуски, бу довюрак аёлнинг 1923 йилдан кейинги тақдири ҳақида ҳужжатлар сукут сақлайди.

ШАКАРХОН ҚЎРБОШИ Фарғона водийсидаги жасур аёлларнинг XX асрдаги вакиласи эди. У Олтиариқнинг Полосон қишлоғида туғилган. Отаси - Уста Холиқбой узоқ йиллар Олтиариқ бозорида оқсоқоллик қилган. Шакархон отасининг эркаси, мағрур ва гўзал қиз эди. Анча тортишувлардан кейин кўнчи бойлардан бўлган Отажон унга уйланади. Уларнинг уч қиз ва бир ўғли бўлган. 1916 йили Отажон вафот этиб, Шакархон бева қолди.

1918 йилнинг ёзида олтиариқлик Тўйчи қўрбошининг Тошқўрғон қишлоғидаги уйига қуролланган 30 йигит ҳамроҳлигида эркакча кийиниб олган Шакархон кириб келади. Тез орада у 500 йигитдан иборат ҳарбий дастага раҳбарлик қилди ва Шакархон қўрбоши сифатида Фарғона водийсида машҳур бўлди. Унинг йигитлари Қайрағоч қишлоғини қизил аскарлардан ҳимоя қилишган. 1918 йил кузида унинг ёлғиз ўғли Одилжон қўлга олиниб, чекистлар томонидан отиб ташланади. А.Ибодинов ва Ю.Эминовларнинг ёзишларича, 1921 йил охирида Қайрағоч қишлоғида қизил аскарлар билан бўлган тўқнашувларнинг бирида Шакархон қўрбоши ҳалок бўлди.

Бухоро ва Хоразмда ҳам аёллардан кўплаб қўрбошилар чиқиб, мустақиллик учун кураш тарихига шонли саҳифалар битишди.

Карманалик НОДИРА ҚИЗ (1904 - ?) улардан бири ҳисобланади.

Надира қиз 1904 йилда Бухоро амирлигига қарашли Кармана беклигидаги Зиёвуддин қишлоғи (ҳозирги Самарқанд вилояти Пахтачи туманининг маркази Зиёвуддин шаҳри)да Мулла Раҳматиллабой хонадонида туғилган.

1923 йили қизил аскарлар Зиёвуддин қишлоғига бостириб кириб, унинг икки акасини ўлдиришади. Нодира бу фожиадан кейин икки йилча Бухорода босқинчи қизил армияга қарши жангларда қатнашди. Юрт қўлдан кетганлигини кўрган Мулла Раҳматиллабой 1925 йили ўз оиласини олиб Афғонистонга жўнаб кетишга мажбур бўлган.

Саид Мансур Олимий «Бухоро-Туркистоннинг бешиги» асарида гувоҳлик беришича, Афғонистонда Нодиршоҳ ҳукмронлиги даврида (1929-1933 й.) туркистонлик муҳожирларнинг аҳволи ниҳоятда оғирлашган. Бу пайтда Афғонистонга нисбатан СССРнинг тазйиқи ҳам кучайган эди.

Ана шундай тўс-тўполонлар даврида икки ҳарбий Нодиранинг уйига кириб, кўз ўнгида ота-онасини ўлдиришади ва унинг номусига тажовуз қилмоқчи бўлишади. Бундай ёвузликни кўрган Нодира ҳар икки аскарни қилич билан чопиб ташлайди. Нодира ўз атрофига туркистонлик муҳожир аёллар ва қизларни тўплаб, улардан махсус даста тузади. Бу аёллар афғон маъмурларидан ўз озодликларини Нодира бошчилигида ҳимоя қилишади.

1930 йили Нодира ўз дастаси билан Таҳор вилоятининг маркази Толиқонда турган Иброҳимбек (1889-1932) сафига келиб қўшилди.

1931 йил баҳорида Иброҳимбек СССР ҳудудига кирганида унинг қўшини сафида Нодира қиз ҳам бўлган. Афсуски, Нодиранинг 1931 йилнинг ёзидан кейинги тақдири номаълумлигича қолмоқда.

Қаҳрамон РАЖАБОВ,
тарих фанлари номзоди.

Тақдирлар

ТОШДАН ҚАТТИҚ БОШ

Уни қатағон даврида отишга ҳукм қилишганди. Лекин омон қолди.

Ўшанда О.Полвонов умрининг охирги кунини яшаётганини, эртага уларни чиқариб отиб ташлашларини ўйлаган сайин ўлим ваҳимасидан ҳам эмас, балки айбсиз «айбдор» эканлигидан кўпроқ эзиларди. Эртага уларни олиб кетишади. Қора зирҳли машина уларни ўрмон четидаги жарлик устидаги тахта кўприк ёнига олиб боради. Кўприкдан ўтишаётганда тўсатдан орқадан ўқ овози янграйди. Шу билан ҳаммаси тугайди.

Ваҳимали ўй-хаёллар гирдобида кечаси асаби чарчаб бироз ухлаб олган Отажон ғаройиб туш кўрди. Тушида истараси иссиқ, оппоқ соқолли бир мўйсафид унинг елкасига қўлини қўйиб: «Ўзинг яхши одамнинг ўғлисан. Бу ерларда нима қилиб юрибсан. Менинг қабримни сув босиб кетяпти, шунга бир белги қўйиб атрофини ўраб қўйгин!» - деб, елкасига икки-уч бор қоқиб ғойиб бўлди.

Отажон тушини нечоғлик яхшиликка йўймасин, у кутаётган мўъжиза ҳа деганда рўй беравермасди. Мана, уларни сўнгги тамадди учун бир парча қотган нон ва ювинди овқат беришди. Уларни машинага солиб, кўприкка келтирдилар. Машъум тахта кўприкнинг у ер, бу ерида одам қонлари қотиб қолган эди. Отажон бир пайтлар отасидан ғира-шира ёдлаб олгани - ўзига-ўзи жаноза ўқий бошлади. Мана, тахта кўприккача ўн қадам қолди, беш, уч қадам... шу пайт осмонда вертолёт овози эшитилиб, тобора яқинроқ кела бошлади. У қўнгач, ҳарбий кийимдаги рус аёли тушди. Қўлида микрофон, узоқдан «отставить расстрел», «отставить расстрел», - дея эълон қилиб чопиб келарди. У соқчиларга Москвадан отувни бекор қилиш ҳақида буйруқ келганини айтиб, маҳбусларни қайта қамоқхонага олиб боришларини буюрди.

Ўлим ортда чекинди. Лекин ҳали бу тўла озодлик дегани эмас эди. Москвадан келишган махсус терговчилар гуруҳи отишга ҳукм қилинган маҳбусларни қайта сўроқ қила бошлашди.

Отажон Полвоновга нисбатан эълон қилинган Туркистон ҳарбий округининг отув қарори 20 йилга қамоқ жазоси билан алмаштирилди, уни жазони ўташ жойига жўнатишди. Бу ерда турли миллат вакиллари бор эди. Маҳбуслар очнаҳор ҳолда мис қазиб олинадиган шахтада ишлашарди. Бу ердаги оғир шароитга ҳамма ҳам чидай олмасди. Ўлганларнинг ўрни зудлик билан янги келишган маҳбуслар ҳисобига тўлдириб бориларди. Бир куни тепадан тош тушиб, унинг оёғи синди. Даволангандан сўнг Отажонни Тайга қамоқхоналарига ўрмонда ёғоч кесишга юборишди. Бу ерда у бир немис маҳбуси билан танишади. Унга қайси жиҳати ёқиб қолганлигини билмайди-ю, сал қийналди дегунча ёрдамга келар, иситмаси чиққан пайтлари пешонасига муздек латта босиб ўтирарди. Бундан ташқари у жуда кўп нарсаларни ҳам биларкан. Лекин ўзи ҳақда кўп сўрамасликни илтимос қиларди. Ҳужрадошининг сиёсий билимдонлигидан кўп нарсаларни уқиб олди.

Қисмати қурсин. Отажоннинг отаси Полвон Яхшимуродовни ҳам 1938 йилда бекнинг ўғли бўлгани учун қулоқ қилишиб отувга ҳукм қилишганди. Ўшанда ўн икки яшар бўлган Отажон кечқурун ётар вақти уйга ҳарбий кийим кийиб олишган кишилар бостириб киришиб, отасини судраб олиб чиқиб кетишганинигина эслайди, холос. Шундан сўнг, у отасини бошқа кўрмади. Онаси унга ҳамиша «мактабда ҳам, кўча-кўйда ҳам отангнинг номини тилингга ола кўрмагин, пешонамиз шўр экан болам», - деб уқтирарди. Маълум бўлишича, Отажоннинг ҳар бир қадами кузатувда бўлган.

Отажон ҳунарманд уста эди. У қишлоқдан ташқарига кўп чиқмасдиям. Уйланиб бола-чақали бўлгач, бир зиёфатда зиёфатдош жўралардан икки-учтаси маст ҳолда қотилликка қўл урадилар. Шу кечадаёқ уни ҳибсга оладилар. Асосий қотиллар бу ёқда қолиб, унинг устидан жиноий иш қўзғатилади. Терговчилар бераётган саволлар нима ҳақда эканлигини ҳам тушунмасди у. Етти ухлаб тушига кирмаган туҳматларни унинг бўйнига оғдиришга ҳаракат қилишарди. «Сергак» терговчиларнинг фикрича, зиёфат оддий зиёфат бўлмай, миллатчиларнинг яширин йиғилиши бўлган. Унда совет давлатига қарши фитналар режалаштирилган. Бу яширин ташкилотнинг ғоявий раҳномаси эса у, яъни - Отажон Полвонов.

У турмада қишлоқдан нари чиқмаган одамнинг қандай қилиб халқаро миқёсдаги контрреволюционерлар билан алоқа қилиши мумкинлигини исботлашга эришди. Ва... Унга «айби йўқлиги» учун 20 йил беришди.

Бугун унинг турмахонада кечган 16 йиллик азоб ва уқубатларга тўла ҳаётидан кишини сесканитириб юборувчи аччиқ хотиралар қолган.

1964 йил 22 август. Бу кун Отажон Полвоновнинг ҳаётида энг бахтли кунлардан бири бўлди. Шу куни у озод бўлганди.

Мустақилликка эришганимиздан сўнг яна чақирув қоғози келди. Уни қўлига оларкан чўғ ушлагандек, сесканиб кетди. Айтилган жойга базўр етиб борди.

- Отажон ака, қўрқманг! Бардам бўлинг! Табриклаймиз, отангиз оқланди. Мана, ҳужжат, имзо чекиб юборинг!

Бу сўзларни эшитганда, Отажон ака ўз қулоқларига ишонмасди. У дув-дув кўзига ёш олди. Мана, ахири адолат, ҳақиқат қарор топди.

Бу йил Отажон ака Полвонов 75 ёшга тўлди. У озодликка чиққанида онаси ва хотини вафот этиб кетишганди. Яна уйланиб, бола-чақали бўлди, уй-рўзғор қилди.

- Отажон акада бир хислат бор, - деди у ҳақда ҳамқишлоғи, кўп йиллар хўжаликда раҳбарлик лавозимларида ишлаган Нормат ака Худойберганов. - Отаси қулоқ қилиниб, энди уй-рўзғор тута бошлаганида, фалакнинг гардишини қарангки, ўзи ҳам қамалиб отувга ҳукм қилинди. 16 йил қамоқда ўтирди. Бу оз муддат эмас. Оиласи бутунлай тўзиб кетганди. Келиб яна уй-жой қилди, бола-ли-чақали бўлди. Устачилик қилди, узум экиб боғ яратди. Меҳнатсеварлиги орқасидан элда қадр-қиммат топди.

Отажон ака қамоқхонада кўрган тушини унутмаган экан, бугунгача худди кечагидек эслайди. Озодликка чиққач, ҳалол меҳнати билан ишлаб пул топиб, қишлоқдаги ўша тушида айтилган жойни катта пахса девор билан ўраттирди. Ҳозир бу жой қишлоқнинг катта қабристонига айланиб кетган.

Қодир МУЛЛАЕВ.

Ўзбекистон Қаҳрамонлари ҳақида ҳикоялар

Таъмирдан чиқарилган Улуғбек мадрасаси

Мирумар устанинг шогирдлари Ҳаким Асадов ва Ўлмас Каримов

АБДУҲОФИЗ УСТАНИНГ НАБИРАСИ

Аслида меъморчиликка бўлган илк ҳавасни бобоси - машҳур ўймакор Абдуҳофиз уста уйғотганди.

Ҳа, Мирумар аканинг меъморчилик санъатини пухта ўрганиб, халқ устаси даражасига кўтарилишида, бобоси, акалари Қудрат ҳамда Мирусмонларнинг хизматлари катта. Ўтган асрнинг қирқинчи йиллари бошида бухоролик машҳур ганчкор уста Ширин Муродов Самарқанддаги Регистон майдонида икки йиллик мактаб очиб, бинокорликка меҳр қўйган ёшларни ганчкорлик, кошинкорлик, ёғоч ўймакорлиги, дурадгорлик, наққошлик касбларига ўргатарди. Ака-ука Мирусмон ва Мирумарлар ҳам шу мактабда икки йил ўқиб, малака оширдилар.

Маълумки, қадимий меъморий обидаларга иккинчи умр бағишлаш ғоят нозик ва қийин иш. Тиклаш ва безаш ишлари мураккаб ва машаққатли бўлишига қарамай, ёш уста Мирумар Асадов диққати ва тажрибасини ишга солиб, акалари ёрдамида ноёб обидалардаги нақш ва ёзувларини асл ҳолига келтиришга эришди. Шарқ меъморчилигининг гўзал иншоотлари - Тиллакори, Улуғбек ва Шердор мадрасаларини таъмир қилишда, Улуғбек мадрасаси пештоқидаги кўчиб тушган «Юлдузлар»ни, Тиллакори мадрасасининг катта равоғидаги уваланган кошинларини жуда маҳорат билан қайта тиклашда Мирумар устанинг кўп меҳнати сингди. Мирумар Асадов уста Ширин Муродов раҳбарлигида Тошкентдаги А.Навоий номли, Муқимий номли театрлар биноларида ганчкорлик ишларини аъло даражада бажарди.

Бибихоним жоме масжиди ва иншоотларини қайта безаш, сочма нақш билан сайқал бериш ишларини ҳам истеъдодли уста Мирумар Асадов бошлиқ бригада бажарди. Улар пештоқ, минора, деворларни ложувард безаклар, жимжимадор нақшлар ва нафис кошинлар билан қайта тиклашга муваффақ бўлдилар. Бибихоним ансамбли пештоқлари, равоқлари ва минораларини сифатли қилиб тиклаш ва безашда Асадовлар меъморчилик сулоласининг саккиз вакили иштирок этди. Истеъдодли уста Мирумар Асадов Гўри Амир мақбараси, Шоҳи Зинда ансамблига кирувчи мақбараларни, Хўжа Аҳрор масжидидаги ганчкорлик ва кошинкорлик ишларини бажаришда ҳам кўп меҳнат қилди. Мирумар уста ўзининг истеъдодли шогирдлари билан Самарқанд вилояти Челак тумани Хартанг қишлоғидаги Исмоил ал-Бухорий мажмуаси, мақбарасини қуриш ва безашда, шунингдек, Абу Мансул ал-Мотуридий мақбарасини қайта тиклашда фаол қатнашиб, хайрли ишларни бажардилар. Мирумар ака Регистон ансамблидаги асрий жозиба уйғунлигини сақлаб қолиш ҳамда асл ҳолига келтиришда кўп куч сарфлаган заҳматкаш ва фидокор устадир. Унинг жонкуярлиги, нафосат ва эзгуликни чуқур идрок этиши, санъатга ва гўзалликка чексиз муҳаббати муносиб тақдирланди. Машҳур таъмирчи уста Мирумар Асадов Ҳамза номидаги республика Давлат мукофотига сазовор бўлди.

Мустақиллик йилларида унга «Ўзбекистон Қаҳрамони» деган юксак унвон берилди. Айни 75 ёшда ҳам ғайратишижоати сўнмаган. Мирумар ака Асадовга «Доимо эл-юрт эъзозига сазовор бўлиб юринг» деймиз.

Рашид БОЙТУЛЛАЕВ.

Олам турфа

ОФИЦИАНТ РОБОТЛАР

Лондонда шу пайтгача қулоққа чалинмаган «Синтец» бари очилди.

Бу ерга келувчи хўрандаларга иккита робот-бармен хизмат кўрсатади. Роботларга одамлар кийдиган либослар кийдирилган. Бу роботлар хотираларига жойлаштирилган 75 хил коктейлларни тайёрлай оладилар ва қадаҳларни хатосиз тўлдирадилар. Уларнинг бўйи икки метрга яқин бўлиб, нархи оз эмас кўп эмас 410 минг доллар экан, деб хабар беради Англияда чиқадиган «Сан» газетаси.

КАКАУСЛАР ҚАЙДАН КЕЛДИ?

Самарада Альябин номидаги яқинда очилган ўлкашунослик музейида икки мингдан ортиқ сув ости дунёсида учрайдиган камёб экспонатлар қўйилган.

Музейдаги бу кўргазмани ташкил қилишда Тольяти Миллий парклари ривожлантириш жамғармаси катта ҳисса қўшди. Бу ерда дарё ва денгизларда ҳаёт кечирувчи турли хил жониворларни учратишингиз мумкин. Музей ходимларининг таъкидлашларича, томошабинларда жанубий денгиз ва океанлардан келтирилган экзотик экспонатлар катта қизиқиш уйғотади. Акуланинг жағи ёки какауслар кийиб юрадиган катта чиғаноқлар шулар жумласидандир. Баъзи томошабинлар катта-катта чиғаноқларни бошларига кийиб олганларни кўриб бу ерга какауслар қаердан келиб қолдийкин деб, ажабланишлари шубҳасиз.

БЕФАРОСАТЛИК ОҚИБАТИ

Фуқаролик ишларини кўрувчи Ярославл вилоят суди яқинда кўз кўриб қулоқ эшитмаган бир ишни муҳокама қилди.

Шу ерлик Ольга З. тишини олдириш ниятида стоматология касалхонасига мурожаат қилди. Бу оддий амалиёт Ольга учун ҳалокатли бўлди. Гап шундаки, врач амалиётдан олдин новокаин билан эмлаш ўрнига фермалин билан эмлаб қўйди. Фермалин кучли заҳарли хусусиятга эга. Шунинг учун ҳам аёлнинг юзи бир томонга қийшайиб қолди. Касалхона маъмурияти тиш докторини ишдан бўшатди. Ольганинг юзини аслига қайтариш учун қилинган иккита операция ҳам муваффақиятсиз чиқди. Энди операцияни Москва жарроҳлари амалга оширишмоқчи, бироқ вилоят судининг қарорига мувофиқ бунинг учун кетадиган икки минг долларга яқин харажатни айбдор доктор ишлагви касалхона ҳисобидан тўланади.

РЕКОРД ЎРНИГА ЖАРИМА

Саксониядаги Вильдесхаузна шаҳарчасида истиқомат қилувчи ёш ҳайдовчи 29 соат мобайнида муттасил машина ҳайдаб ўзича рекорд қўйман деб ўйлаган эди.

Шу вақт мобайнида у 1.300 км. йўлни босиб ўтди-ю, бу ёнга полиция тўхтатганлиги сабабли йўлини давом эттира олмади. Уни бекорга тўхтатишмаган эди. Энди бу рекордчи-ҳайдовчи ўта чидамлилиги ва тезлигини оширганлиги учун жарима тўлашига тўғри келади. Чунки Европада юк автомабилини тўхтовсиз қанча муддат ҳайдаш мумкинлиги тўғрисида қоида мавжуд. Зеро муттасил бир неча соат рулда ўтириб чарчаган ҳайдовчи, худди ичган одамдек хавфли ҳисобланади. Йўлда қанча тўхтовсиз йўл юрилганлигини юк машиналарга ўрнатилган тахограф кўрсатиб боради.

Ф.ҒОЙИПОВ тайёрлади.

Ғаройибот ва тафсилот

«ҚАНОТ»ЛИ БЎЛИБ ТУҒИЛДИЮ, ОТАСИДАН АЙРИЛДИ

Унинг «қанот»ини қирқдилар. Чунки у барибир уча олмасди-да...

Тиббиётда теротология деб аталадиган йўналиш борки, бу соҳа мутахассислари турли нуқсонлар билан туғиладиган чақалоқларнинг ҳаётини сақлаб қолиш, сақлаганда ҳам уларнинг келажакда жисмонан тўлақонли инсон бўлишини таъминлаш билан шуғулланадилар. Нуқсонлар эса ҳар доим ҳар хил. Шунинг учун уни бартараф эта туриб чақалоқнинг ҳаётини сақлаб қолиш имкони ҳам доим ҳар хил бўлади.

Россиянинг Кемерово вилоятида теротолог-мутахассислар туғма нуқсон билан туғилган чақалоқнинг ... «қанотини қирқдилар». Яъни жарроҳлик йўли билан чақалоқнинг икки кураги ўртасида жойлашган, унга мутлоқ ҳожати бўлмаган «қанот»дан халос этдилар.

...Талабалар оиласининг тўнғич фарзанди, балки ота-онасининг бўлажак тиббиёт ходимлари бўлгани боис фарзанд туғилишига обдон ҳозирлик кўрганларидан жуда осон туғилди.. Дастлаб унинг «қанот»ини пайқамадилар ҳам. Чақалоқнинг оддий эмаслиги маълум бўлгач, унинг онаси ҳакимлардан боласини дарҳол «кўп қатори» қилиб беришларини зорланиб, илтимос қилди. Бундай ҳолатларнинг кўпини кўрган жарроҳ чақалоқнинг онасини тинчлантиришга шошилди:

- Туғилиш жараёнининг ўзи чақалоқ учун мураккаб жараён. У бироз қувватга кириб, куч йиғиб олсин, ўшанда унинг «қанот»ини қирққанимиз салбий таъсир қилмайди...

Шу тариқа онанинг чақалоқ туғилиши билан боғлиқ барча тантаналардан воз кечишига тўғри келди. У боласини етти ой давомида ҳеч кимга кўрсатмасдан парвариш қилди, турли миш-мишларнинг тарқалишидан чўчиди. Энг ачинарлиси, «қанот»ли чақалоқнинг номард отаси, ажабтовур янгиликни эшитиши биланоқ жуфтакни ростлаб қолганди. Қизиқувчилар ундан «Бошқа аёлни севиб қолдим» деган жавобни олдилар. Чақалоқнинг онаси - тиббиёт олийгоҳининг талабаси ётоқхонада ўзининг «қанот»ли ўғлию, бу ҳолат билан боғлиқ барча ташвишларга кўмилиб етти ой муддатни матонат билан ўтказди.

Ва ниҳоят, жарроҳлик яхши ўтди, ўғлининг «қанот»ини кесиб ташладилар, ҳатто жарроҳликнинг изи ҳам билинмасди. Энди ўғлининг бошқа гўдаклардан кам ҳам, ортиқ ҳам жойи, тўғрироғи, аъзоси йўқ эди. Унга «Энди эрингизни қайтаринг, у билан бахтли яшанглар» деб маслаҳат қилганларга, «Менинг бахтли бўлишим учун ўғлимнинг соғ-саломат бўлиши кифоя», дея жавоб берибди...

«Труд» газетаси мақоласи асосида тайёрланди.

Муштарий илҳоми

Оташ ХОЛМИРЗАЕВ Чортоқлик. У ҳам ижодда, ҳам «Маҳалла» жамғармаси туман бўлинмаси фаолиятида фидойи бўлиб келяпти. Ушбу йилнинг Қарияларни қадрлаш йили деб ном олиши унинг кексаликка мўралаётган қалбига янгича руҳ берди.

ЧОЛУ КАМПИР

Оппоқ бўлган сочу соқол,
Тебранишар гўё ниҳол.
Бир-биридан сўраб аҳвол,
Иноқ яшар чолу кампир.

Бир замонлар ёш бўлишган,
Ҳаётда кўзу қош бўлишган.
Барчамизга бош бўлишган,
Чироқ яшар чолу кампир.

Суяшади бир-бирини,
Беркитишар уй сирини.
Тежашади ҳар мирини,
Қувноқ яшар чолу кампир.

Ёшларгадир маслаҳатгўй,
Улардадир фикр ҳам ўй.
Уларсиз ҳеч ўтмайди тўй,
Булоқ яшар чолу кампир.

Нафақанинг сурган гаштин,
Кўрсатар йўл баланд-пастин.
Оташга ҳам бериб таскин,
Узоқ яшар чолу кампир.

Оташ ХОЛМИРЗАЕВ.
Наманган вилояти Чортоқ тумани.

* *«Дуторнинг қулоғини тишлаб ухлаган экан»*
* *Юракларга олиб кирди Бобурни у...*
* *Йигирма беш соатлик қўшиқ.*
* *«Ўзгартириб айт дейишди, кўнмадим...»*
* *Уйнинг деразаси ёруғми?*

«Mahalla» меҳмонхонаси

Қўшиғида шундай сир борки...

(Хонанда Фахриддин Умаров билан суҳбат)

Сиз қоялар бағридан қуйилаётган шалоланинг товушини ҳеч эшитганмисиз? Айни саҳар палласида тўрғайларнинг кукулашини-чи? Қизғалдоқнинг очилиши, капалакнинг учиши, япроқларнинг титрашию, майсаларнинг тикланишида ҳам нозик садолар бор, ҳеч илғаганмисиз? Фахриддин Умаров қўшиқларини тинглаганингизда мана шу гўзал товушларнинг ҳаммаси бирваракайига юрагингизга оқиб киради, вужудингизни сеҳрлайди! Бағоят нафис ва ранг-баранг овозлардан ҳузурланиб, ҳофизнинг санъатию маҳоратига беихтиёр тасаннолар айтасиз.

Элимизнинг севимли санъаткори айни 75 ёшида ҳам куй-қўшиқлар яратиш билан банд. У кейинги пайтда тез-тез ўз мухлислари билан юзма-юз бўлиб, муҳташам концерт залида йиғилганларга ўз қўшиқ гулдастасини туҳфа этаётир. Ҳофизнинг қўшиқлари кўнгилларнинг дарчаларини чертади, кўнгилларга киради, сўнг у ерда бир умр яшаб қолади. Фахриддин Умаровнинг улуғлиги, суюкли ва ардоқли ҳофиз сифатида довруқ қозонишининг сири ҳам шунда бўлса керак...

- Отам санъаткорларни тез-тез уйга чорлаб, уларнинг суҳбатини олар эди, - дея эслайди ҳофиз. - Ўзининг ҳам дутори бор эди, тез-тез хониш қилиб турарди. Гоҳида менга ҳам «Қани, ўғлим бир қўшиқ куйлаб берингчи» дер эди. Нимадир хиргойи қилсам завқланар, сўнг даврадаги санъаткорларга «Шу ўғлимнинг овози бўлакча!» деб мени мақтарди. Бир куни отам чалиб юрадиган дуторнинг қулоғини тишлаб ухлаб қолган эканман.

Хонанда Фахриддин УМАРОВ ва унинг шогирди Ҳожиакбар ҲАМИДОВ

Отамнинг менга жуда ишонч билан қараганлари учунми, болалигимдан журъатли бўлиб ўсдим. Кўпчилик йиғилган давраларга ҳеч тортинмай кириб борaверардим. Бир куни катта кўча бўйида қандайдир йиғин бўлиб, ўша пайтдаги таниқли қўшиқчилар чиқиб халқ ўртасида куйлашди. Шунда кимдир «Бизнинг ҳам бир булбулимиз бор» деб мени кўрсатди. Ҳеч иймaнмай катта саҳнага чиқиб, ўзим билган қўшиқни хиргойи қилдим. Шу даврада машҳур санъаткор Дони Зокиров ҳам бор экан. Мени ўзи ишлаётган жойга таклиф этди. Шу инсоннинг кўмаги билан Ўзбекистон радиоси қошидаги Муҳаммаджон Мирзаев раҳбарлик қилаётган жамоада ишлай бошладим.

- Кўҳна мақом қўшиқларини қойиллатиб айтганингиз ҳаммамизнинг ёдимизда. Айниқса, Бобур қораланган йилларда ҳам сиз унинг ғазалларини тинмай куйлайвергансиз...

- Ўша кезларда менга «Қўшиқ сўнгидаги Бобур сўзини қолдириб айт» дейишарди. «Унда ғазал чўлтоқ бўлиб қоладику» дердим. Ахир, ғазал - кўнгил мулки, шундай экан, шоҳ ғазалларимизни тузумнинг пасту баландликларига қурбон қилишимиз керакми? Аслида ўзим ёшлигимдан буён ғазал мутолаа этиб келаман. Улардаги чуқур мазмун ва теран мушоҳада мени мафтун этади. Шунинг учун ҳам санъаткорлик фаолиятим давомида Машраб, Навоий, Фузулий ғазалларини куйга солдим. Айниқса, Бобур ижодига алоҳида меҳрим тушган. Бир куни қизиқ воқеа бўлганди. Адашмасам, 1963 йилнинг бошларида Навоий номидаги театрда катта концерт қўйилди. Таниқли санъаткорлар қаторида мени ҳам таклиф этишди. Бобурнинг «Жамолинг васфини, эй ой...» деб бошлангувчи ғазалини қўшиқ қилиб айтдим. Айни ўша йилларда Бобур номини тилга олиш ҳам амри маҳол эди. Бу концертга ташриф буюрган давлат раҳбарлари олдинги ўриндиқларга жойлашишганди. Қўшиқни тугатишим билан раҳбарлар ёнида ўтирган киши мени ёнига имлади. (Кейин билишимча, у бошқа юртдан келган меҳмон экан) «Қўшиғингда Бобур номи бор экан, бу унинг шеъримими?» деди. Ҳа, дея бош силкидим. «Шу қўшиқни таржима қилиб бергинчи?» деганди, мен ғазал мазмунини қисқа қилиб айтиб бердим. Шунда ҳалиги киши елка қисиб «Бобур ғазалида ҳеч бир ёмон сўз йўқ экану» деди. Ўшанда фаҳмладимки, кимдир оқни қора деса, унга қўшилиб қора дегувчилар кўп бўлган экан!

- Узоқ қишлоқларда ҳам сизнинг мухлисларингиз кўп...

- Яқинда олис қишлоқдан менга бир мактуб келди. Хат эгаси менинг бир пайтлар қишлоқларга бориб эл ичида куйлаганимни хотирлабди, ҳатто менга атаб шеър ҳам ёзибди. Ўша мактуб таъсирида юрган кунларимда яна бир мухлисимни учратдим. У менинг 25 соатлик қўшиқларимни бир неча магнит тасмаларига жамлаб чиқибди...

- «Эй, муҳаббат» қўшиғингиз айниқса машҳур бўлиб кетган. Шу қўшиқнинг яратилиш тарихи ҳақида сўзлаб беринг.

- Бир куни шоир Пўлат Мўмин янги шеър ёзганини айтиб, уни ўқиб берди. Мен шу шеърни қўшиққа солмоқчи бўлдим. Шеърни секин айта бошлаган эдим, мусиқа ҳам ўз-ўзидан тилимга келди. Эртасига навбатдаги сафаримиз бошланиб, шу қўшиқни илк бор куйладим:

Йўл қўясан гоҳида хатога ҳам,
Баробарсан сен шоҳу гадога ҳам,
Не кулфатлар солмадинг Лайлога ҳам,
Эй, муҳаббат, гоҳида дилозорсан.

Қўшиқ ҳаммага маъқул бўлди. Мақтовлар эшитдим. Лекин, бир куни «юқорида»гилардан кимдир бу қўшиқни эшитиб, ўзича хулоса чиқарибди. «Муҳаббатда шоҳу гадони тенг қўйиш беодоблик, унинг матнини ўзгартириб «баробарсан доною гадога ҳам» деб айтсин!» деганмиш. Ҳайрон бўлдим. Ахир севги қадимдан бор нарса, шундай экан у «манави шоҳ, манависи эса гадо» деб танлаб ўтирмай, балки ҳар қалбга ўз суронлари, ўз изтироблари билан ёриб киради-ку! Хуллас, қўшиқ матнини ўзгартириб айтишга кўнмадим. Мана, қанча-қанча йиллар ўтди, «Эй, муҳаббат» ҳали ҳанўз шоҳни ҳам, гадони ҳам баробар ўзига асир қилиб келмоқда.

- Хонанда Хожиакбар Ҳамидов билан кўп йиллардан буён ёнма-ён ижод қилиб, давраларда устозу шогирд бўлиб куйлаб келяпсизлар. Шогирдларингизни ўзингиз кашф этганмисиз ё...

- Шогирдига меҳрли-эътиборли бўлган устоз ўз боғида асалдек мевалар етиштирган боғбон билан баробардур. Хожиакбар бундан 30 йилча аввал мени излаб хонадонимга келган. Шу-шу бир-биримизга боғланиб қолдик. Кейинги йилларда ҳам жуда кўп хонандаларга устозлик қилдим. Бир куни ғазал мутолаа қилиб ўтириб, Шерозийнинг бир шеърига кўзим тушди:

- Наздимда шогирдлар уй дераза,
У қанча кўп бўлса, уй шунча ёруғ

деб ёзганди шоир. Умуман, шогирд тарбиялаш савоб иш, буни уддаламоқ ҳар биримизга насиб этсин.

Биз нодир қўшиқлари билан минг-минглаб мухлислари юрагидан эъзозу эҳтиром топган санъаткоримизга узоқ умр, сиҳат-саломатлик тиладик.

Гулчеҳра ЖАМИЛОВА.

МУНАЖЖИМЛАР ТАЪБИРИ

ҚЎЙ (21.03-21.04)
Шу кунларда ишларингиз юришиб, обрўингиз ҳам кўтарилади. Кутилмаган таклифлар, учрашувлар ва сафарга чиқиш эҳтимоли бор.

СИГИР(22.04 20.05)
Дам олиш кунларигача кўп ишларга улгуришингиз мумкин. Вазиятни тўғри баҳолаш қобилиятингиз Сизга асқотади.

ЭГИЗАКЛАР (22.05-21.06)
Ушбу буржостидагилар учун таваллуд кунларини нишонлаш палласи бошланди. Зиёфатлардан чарчаб қолсангиз, табиат қўйнида бўлинг.

ҚИСҚИЧБАҚА (22.06-22.07)
Бугун ва эртага бор қувватингизни сарф қиласиз. Дам олиш кунларида оила даврасида ҳордиқ чиқаринг.

АРСЛОН (23.07-22.08)
Айни кунларда амал поғоналаридан юқорилашингиз учун қулай имконият туғилади, омадни қўлдан бой берманг.

ПАРИЗОД(23.08-22.09)
Шу кунларда сафарга отланишга тўғри келади. Муҳожирлар билан мулоқотда эҳтиёткор бўлинг.

ТАРОЗУ (23.09-22.10)
Молиявий масалаларни ечишда Сизга яхши мутахассиснинг маслаҳати керак бўлади. Уни дўстларингиз орасидан қидиринг.

ЧАЁН (23.10-22.11)
Ташаббускорлигингиз туфайли кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўласиз. Оила аъзоларингизни ҳам эътибордан қочирманг.

ЎҚОТАР (23.11-21.12)
Келаси чоршанбагача меҳнат таътилига чиқиш тўғрисида ўйламай туринг. Раҳбариятнинг Сизга ажойиб топшириқлари бўлиши мумкин.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12-19.01)
Шу кунларда ҳис-туйғуларингиз жўшмоқда. Балки бахтли тасодиф туфайли ҳаётингизда ўзгариш юз берар...

ҚОВҒА (20.01-18.02)
Дам олиш кунларини ҳам, ундан кейинги иш ҳафтасини ҳам оилавий муаммолар оғушида ўтказасиз. Лекин ҳордиқ чиқаришга ҳам имкон топинг.

БАЛИҚ (19.02-20.03)
Кимларнингдир сизни кўролмасдан қилган тадбирлари туфайли жанжалга аралашиб қолишингиз мумкин. Миш-мишларга беэътибор бўлинг, ҳаммаси тезда ўтиб кетади.

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ: КИМГА ҚУВОНЧЛИ, КИМГА АЯНЧЛИ

Футбол бўйича жаҳон чемпионатининг иккинчи босқичи ҳам кутилмаган натижалар билан якун топди.

Германия бир амаллаб сўнгги дақиқаларда Парагвайни енга олди. Англия Дания терма жамоаси устидан ғалабага эришди. Бельгия жаҳоннинг тўрт карра чемпиони Бразилияга муносиб қаршилик кўрсатиб мағлуб бўлди. Аввалига деярли ҳеч ким назар писанд қилмаган Сенегал Швециянинг курагини ерга теккизди.

Испания ва Ирландия жамоалари баҳси пенальтилар тепишда дарвозабон Икер Касильяснинг жасорати натижасида испанлар фойдасига ҳал бўлди.

Америкаликлар португалияликларни енгишгани бежиз эмаслигини исботлашди АҚШдан устун келишди.

Туркия терма командаси аъзоси Умид Даваланинг ягона голи мусобақа мезбонларидан бири Японияни бундан буён фақат томошабинга айлантирди қўйди.

Жанубий Корея Италия билан куч синашди - 2:1. «Олтин гол» осиёликларни ҳар босқичда 50 фоиз имкониятга эришиш анъанасини таъминлади.

Энди чорак финалда яна қизиқарлироқ ўйинга гувоҳ бўлишдан умидвормиз, албатта. Англия-Бразилия, Германия-АҚШ, Испания-Жанубий Корея, Сенегал-Туркия. Бу жуфтликларда ғолибни олдиндан башорат қилиш мушкул. Бир нарсани аниқ айтиш мумкин, жаҳон чемпионатлари тарихида янги совриндор ном пайдо бўлади. Чунки Сенегал ва Туркия баҳсида зафар қучган жамоа ярим финалга йўлланма соҳибига айланади. Бу эса, ана шу жамоа аъзолари камида тўртинчи ўринни эгаллаб, бронза медали билан тақдирланади деганидир.

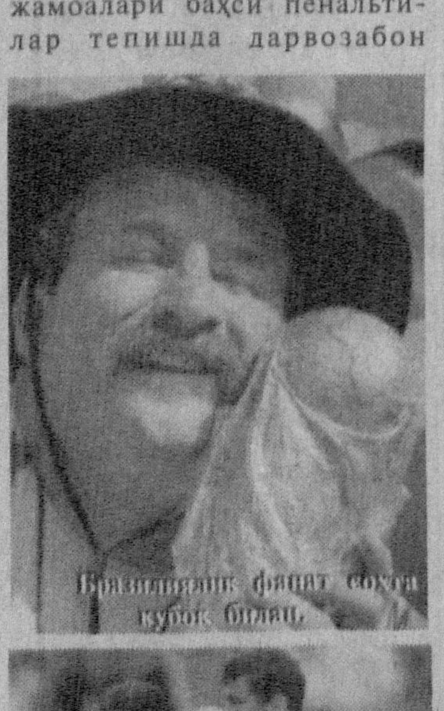

Бразилиянинг фақат сохта кубок билан.

Бир ўйинда 16 огоҳлантириш.

Сачев нафақат ёш футболчи, йиғлоқи ҳам экан...

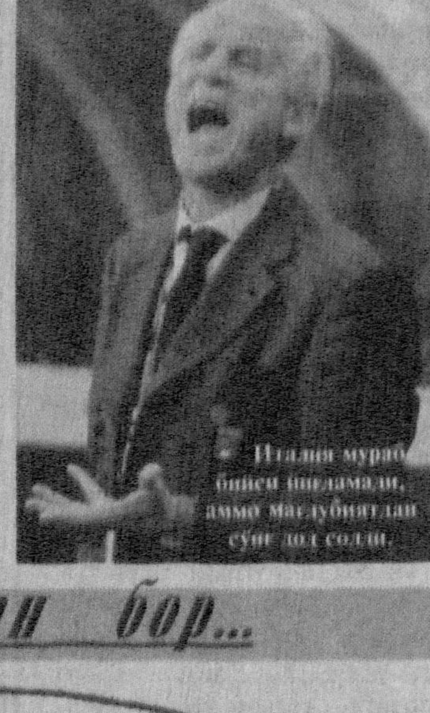

Италия мураббийси йиғламади, аммо мағлубиятдан сўнг дод солди.

Футболчиларнинг иккинчи ярми

Англия терма командаси чорак финалга йўлланмани қўлга киритиши муносабати билан мамлакат футболи мутасаддилари футболчиларнинг рафиқалари ва дугоналарнинг Японияга сафарини уюштирмоқда.

Туркия терма командаси футболчилари эса ёлғизлик азобини тортишда давом этишларига тўғри келади. «Рафиқаларнинг болаларини уйда ёлғиз қолдириб кета олмасликлари» бунга сабаб бўлибди. Жамоа сардори Ҳоқон Шукур келгуси мавсумларда бундай узоқ муддатли турнирларда иштирок этмаслигини билдирибди. Унга фироқ ёмон таъсир кўрсатар эмиш.

Шанбалик қолдирилди

Сенегал пойтахти Дакарда чўмилиш жойлари умумий ҳашар йўли билан тозаланиши одат тусини олган. Аммо бу йил ушбу анъанага амал қилишнинг иложи бўлмаяпти экан. Ҳамманинг фикру хаёли фақат футболда.

Мағлубият севинтирганда

Французлар терма жамоаларининг мағлубиятдан хурсанд бўлганини эшитсангиз, ишонасизми? Аслида шундай бўлди.

Футболни тарғиб қилиш жамғармасидан, рекламадан тушган пуллардан футболчилар анча даромад олишди. Жамғарманинг ўзи футболчиларга 4,5 миллион евро пул тўлаган.

“Mahalla”нинг футбол гузари

Ривалдони масхара қилишганда

ФИФА Ривалдога жарима солгани етмагандай, унинг командадошлари ҳам эрмак қилишлари ошиб тушди.

Машғулот вақтида аввалига Роналдо тўпни кўкраги билан тўхтатди... ва шу заҳоти юзини чангаллаб майдонга «қулади». Бунинг сабабини яхши тушунган футболчиларнинг барчаси кула бошлади. Бироздан сўнг ҳимоячилардан бири Белетти Роберто Карлос номигагина тегиб кетганда майдонда коптокдек юмалашни бошлаганда яна қаҳ-қаҳа янгради.

Ғейеғпойа - «тоза» тўплар

Жаҳон чемпионати учун махсус тайёрланган тўплар Ҳиндистон ва Покистонда вояга етмаган болалар меҳнатидан фойдаланиб, уй шароитида, замонавий технологияларга амал қилмай ишлаб чиқилган ҳақида хабарлар тарқаган эди. Лекин ФИФА вакили Кейт Купер чемпионатда ишлатилаётган тўплар Германия ва Марокашда барча талабларга амал қилган ҳолда тайёрланганини таъкидлаган.

Мирзаҳаким ТЎХТАМИРЗАЕВ.

СКАНВОРД

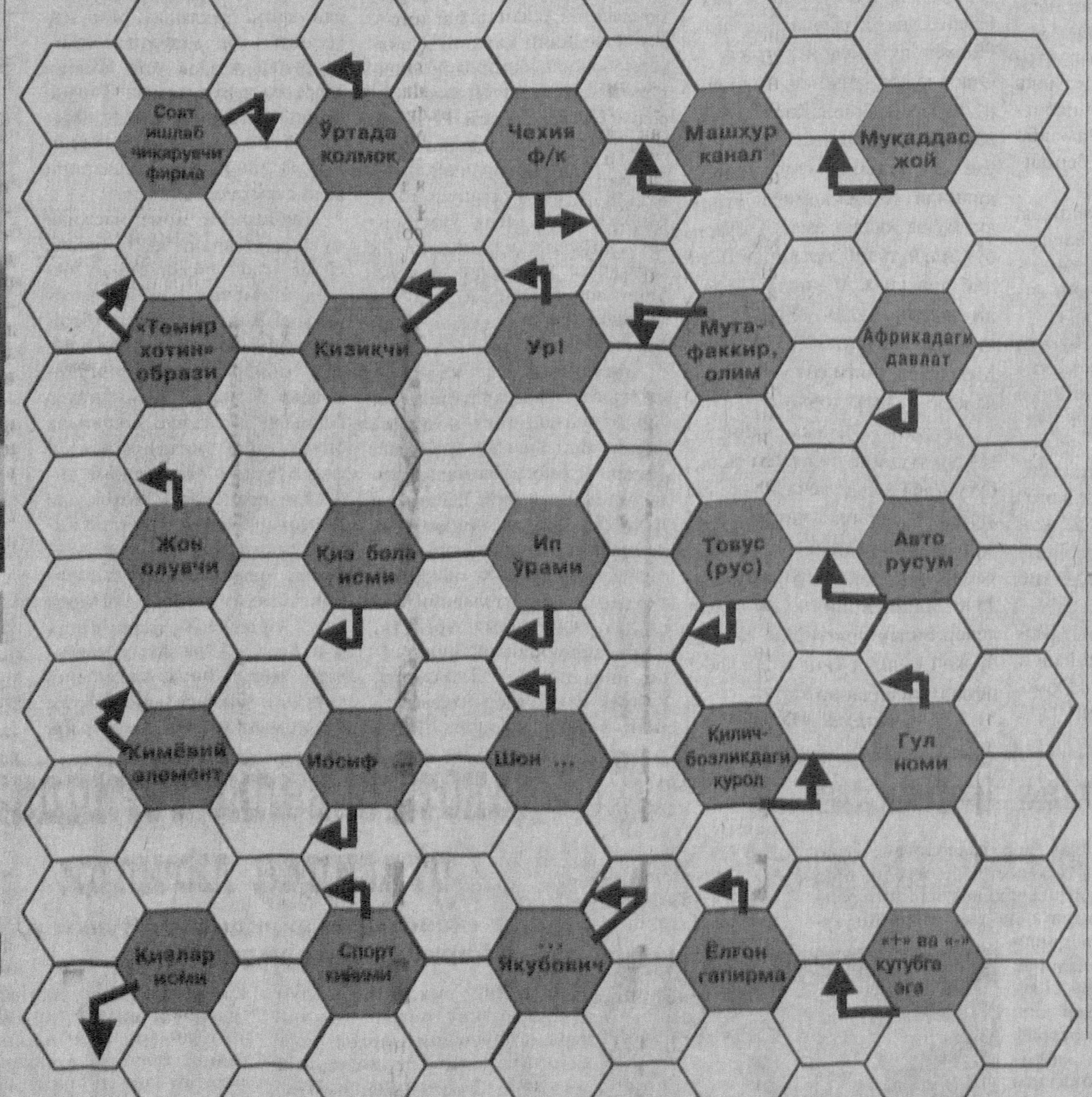

Янгисидан бор...

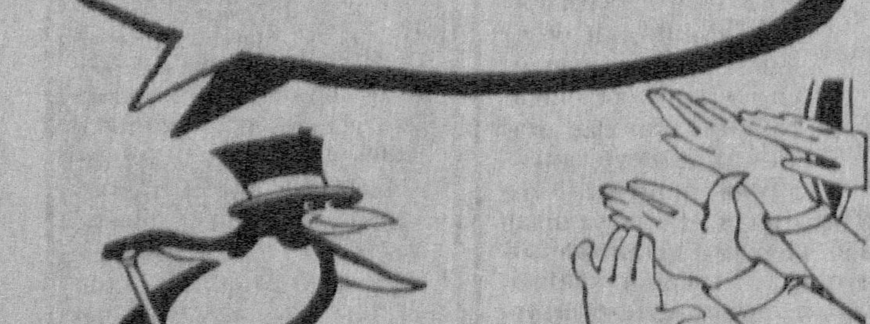

«БИР БОШГА...»

А.ҲАКИМОВ чизган.

MAHALLA

Бош муҳаррир: Чори ЛАТИПОВ

Таҳрир ҳайъати:
Аъзам ГАДОЙБОЕВ, Акмал САИДОВ, Ниғматилла АБДУЛЛАЕВ, Бобур АЛИМОВ, Эркин БОҚИБОЕВ, Расул РАҲМОНОВ (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Рустам ҚОСИМОВ, Раҳмон ҚЎЧҚОР, Бахтиёр РИЗАЕВ, Шуҳрат РИЗАЕВ, Шавкат ЎРАЗАЕВ, Таъналберди КУРБОНОВ, Эркин ҒУЛОМОВ.

Масъул котиб: Аслиддин БЎРИЕВ
Саҳифаловчи: Зокир Бакиров
Навбатчи: Мавлуда ҚОСИМОВА

Газета таҳририят компьютерида терилди ва саҳифаланди, офсет усулида босилди. А-2, 2 босма табоқ.
Буюртма Г-526

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41.

Топширилди—22.15